

סוכות

אזר ♦ מים ♦ רקיע ♦ מאה ברכות

דרשה תשפ"ג

ממחבר סדרת הספרים

בלבבי משכן אבנה

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל
יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון השבועי בפקס
יש לשלוח בקשה לפקס המערכת:
03-5480529

כל המעוניין לסייע בליקוט חומרים אלו,
וכן בעריכתם והגהתם,
נא לפנות למערכת בכתובת הנ"ל

מרכז הצדקה
ישראל: 1-800-28-28-28
USA +972-2-5025580

יש לציין מספר קרן:
4387 - בלבבי משכן אבנה

לפרטים נוספים והקדשות
bilvavi231@gmail.com

© כל הזכויות שמורות

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון':
ישראל 073.295.1245
USA 718.521.5231

מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-5480529
ת.ד. 34192 ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

מלל בלבד
בלי עריכה

הגמרא הידועה בבבא בתרא בע"ה, שעתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים לעתיד לבוא וסוכה לצדיקים לעתיד לבוא. והבשר של הלוויתן יהיה הסעודה לעתיד לבוא וגם שור הבר. ומהעור של הלוויתן, אומרת הגמרא, יהיה הסוכה לצדיקים לעתיד לבוא. ממשיכה הגמרא ואומרת, "זכה נעשה לו סוכה, לא זכה, מדרגה נמוכה יותר, "נעשה לו צלצל. לא זכה" - מדרגה נמוכה יותר - "נעשה לו ענק, לא זכה נעשה לו קמיע". ואומרת הגמרא והשאר הקב"ה פורסו על ירושלים ואור מבהיק מסוף העולם ועד סופו.

שלוש שיטות באחרונים מהי הסוכה שעתיד הקב"ה לעשות מעורו של לוויתן. הרי הגמרא אומרת בפרק קמא דסוכה כידוע, סוכה כשרה רק מדבר שהוא תלוש גידולי קרקע ואינו מקבל טומאה. ולוויתן הרי אינו גידולי קרקע, לכל היותר גידולי מים, הוא בוודאי פסול לסיכוך. אם כן שמבואר בגמרא שהוא עתיד להיות סוכה לצדיקים לעתיד לבוא.

מהלך אחד אומרים באחרונים, ביכורי יעקב ועוד, שזה לא סוכה מדין סוכה של מצוה, אלא כמו שעתיד הקב"ה לעשות חופה צדיק וצדיק, וכל צדיק נכווה מחופתו של חברו. יש עוד אבחנה של "עתיד הקב"ה לעשות סוכה" לא מדין מצוות סוכה אלא סוכה של גילוי שלעתיד לבוא.

מהלך שני מבואר באחרונים, שהסוכה דלעתיד לבוא שתהיה מעורו של לוויתן זה קאי על הדפנות ולא על הסכך. והרי הדפנות אין דין שהם יהיו מדבר מסוים, הם יכולים להיות מכל דבר שעומד ברוח מצויה ומתקיים אפשר לעשות דפנות. אבל המרהש"א, שיטה שלישית על המקום כותב, שהסוכה

אור שברא
הקב"ה
ביום ראשון
אדם צופה
בו מסוף
העולם ועד
סופו, אלא
עיקר מדרגת
הסוכה מה
שהאדם
נכלל באור
שאינו לו סוף
שזה שלמות
הארת
הסוכה,

סילוק של מציאות של מוות. אומר הגר"א מפורש, האדם הרי מורכב מעור בשר גידים ועצמות. אבל מה שהעור הופך להיות חלק מקומת האדם שמפורש בחטא אדם הראשון שהיה חידוש של בגדים, "כותנות עור וילבישם". הקב"ה עושה להם כותנות עור וילבישם. ואם כן מדרגת האור היא השורש כמו שאומרים חז"ל 'עור' אותיות 'רע עור', מתולדת החטא שהם אכלו מעץ הדעת טוב ורע נעשה הבגד הנקרא 'עור רע ו'ו', הו"ו מבדיל בין הרי"ש לעי"ן, אבל מהשורש זה עור.

אם כן בשורש הדבר מציאות העור הוא שורש תולדת החטא. שורש תולדת החטא עץ הדעת טוב ורע. ושורש העור זה המדרגה השפלה באדם. אדם הרי יש לו קומה מתתא לעילא, עיבור יניקא מוחין. קומת אדם מתחילה עובר במעי אימו, לאחר מכן הוא נולד הוא יונק משדי אמו, לאחר מכן הוא נעשה גדול כל סדר הגדילה כמפורש בדברי חז"ל.

עובר זה אותיות 'ב-עור'. כלומר המדרגה של עובר הוא נמצא במדרגה של עור. תחילת ההוויה שלו המדרגה שלו הוא נמצא במדרגה של עור. כשהוא נמצא במדרגה של

שעתידה להיות מעורו של לויתן זה סוכה שכשרה לדינא, סוכה של מצוה. ועל זה תמהו האחרונים אם כן, הרי עורו של לויתן איננו כשר לדיני סוכה.

שורשי הדברים מה שעולה מתוך תמצית דברי רבותינו היסודות הפנימיים של סוכה. ד' מדרגות נאמר ביסוד הבריאה, "ויאמר אלוקים יהי אור" זה תחילת הגילוי, השתלשל ונעשה ממנו מים. מאיפה נעשה מים. הוזכר הרבה מדברי הרמב"ן על שם כן יאור של מים נקרא יאור מלשון "יהי אור", והנהר נקרא נקרא נהר מלשון נהורא נהורא ופשטיא, לשון נהירו. השתלשל מהמים רקיע, "יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים". ולמטה מכך משתלשל מג' מדרגות הללו ק' ברכות שחייב אדם לברך בכל יום ויום. מבואר להדיא בכתבים, הוכח בגימטרייה, ס' כ' כ' עולה בגימטרייה ק' שזהו כנגד ק' ברכות שחייב אדם לברך בכל יום ויום.

ובעומק, הרי דוד המלך תיקן את זה כמו שאומרת הגמרא משעה שהיה מגפה ועל מנת להסיר את המגפה תיקן דוד המלך שיהיה ק' ברכות בכל יום ויום. ק' ברכות הללו אם כן אם

המלך על מנת להקים אותה. הסוכת דוד הנופלת זה ה"תסוכני בעור" הוא מסוכך בעור כך הנחילו רבותינו העור סוכך ועוטף את כל האדם, זה המדרגה התחתונה של סוכה, אבל המדרגה הזו זה סוכה שאיננה מתקיימת, זה "ביום אכלך ממנו מות תמות" זה מציאות של סוכה באופן של סוכת דוד הנופלת, הנופלת - יש מגיפה ועל זה הוא תיקן ק' ברכות כמו שהוזכר, ק' בגימטרייה סכך. "תסוכני בבטן אמי" זה המדרגה התחתונה של העובר ב-עור זה מדרגתו של דוד המלך. וע"י כן יתגלה שורש דתיקון של סוכת דוד הנופלת ע"י הק' ברכות.

השורש של זה בהקמת המשכן שהיה מקים ונופל משה רבנו עד שהקימו הקב"ה, זה "הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת", זו המדרגה התחתונה יותר במדרגה של עובר במדרגה של עור במדרגה של דוד המלך כמו שנתבאר.

זה עיקר המדרגה של סוכה שיש בידנו השתא. סוכה שנאמר בה שהיא צריכה להיות מגידולי קרקע, כלומר היא במדרגה של ארץ, היא במדרגה של קרקע, היא במדרגה של ק' ברכות. זה מדרגת סוכה שיש בידנו. הסוכה הזו שהיא במדרגה

עור הוא בלוע במעי אימו, זה נקרא המלך דקלקול דמלכי אדום "בלע בן בעור", בלע - הוא בלוע, "בן בעור" - כלומר הוא נמצא במדרגה של עור. ב-עור זה המדרגה שלו, הוא נמצא במדרגה של עור.

המדרגה הזו זו מדרגתו של דוד המלך. דוד המלך הרי בר נפלי. כלומר לא היה לו מציאות של יניקה ולא היה לו מציאות של מוחין מצד עצמו. כל מה שהיה לו זה עובר, ואז הוא נעשה בר נפלי, שני השלבים הראשונים של יניקה ומוחין היה חסר אצל דוד המלך. ואם כן דוד המלך הוא במדרגה של עור ולכן הוא תיקן ק' ברכות. העור זה שורש הרע שבעץ הדעת טוב ורע "ביום אכלך ממנו מות תמות" ביום אכלך ממנו מות תמות זה מציאות של מיתה שנדבקים במדרגה של עור. נדבקים במדרגה של עור אז חלה המגיפה שהיה במימי דוד המלך, זה לא היה במקרה בימי דוד המלך המגיפה הזאת שהוא תיקן ק' ברכות. כלומר זה שייך בעצם למדרגתו של דוד שהיה שמה מציאות של מגיפה. המגיפה הזו שתקן דוד המלך לסלקה תיקן ק' ברכות לסלק את המגיפה, הוא תיקן מדרגה של סוכת דוד הנופלת. סוכת דוד הנופלת זה התקנה של דוד

באחי יוסף "ולא יכלו לדברו לשלום", כל דבר הרי כולל דבר והיפוכו, מכלל כך אתה למד שמידתו של יוסף הוא שלום ולכן נאמר בו "ולא יכלו דברו לשלום", ועוד כבר הוזכר הרבה. שטנו של עשו הוא יוסף, שעשו הוא בגימטרייה שלום כמו שאומרים הראשונים כלומר הוא מתנגד לשלום, בדקות יש בו ניצוץ של שלום, ולכן שטנו של עשו הוא יוסף, שלום לעומת עשו שבגימטרייה שלום. אבל מכל מקום זה ברור ומצוק בדברי רבותינו "ופרוס עלינו סוכת שלומך", סוכת שלום זה סוכתו של יוסף, מידה שנקראת שלום. זה הכוח של אוצרות קודש שנקרא בגמרא בשבת "משים שלום" מידתו של יוסף, שזה ניסיונו של יוסף באשת פוטיפר.

מבאר בגר"א שיש מדרגה של סוכה מכוח העור שחופה על העטרה, עור שחופה על אות ברית קודש היא מדרגה של סוכה. האות ברית קודש, צורת יושב, סוכה היא צורה או באופן של מ' או באופן של ס' כידוע, או מרובעת או עגולה. מבואר בדברי הגר"א במילה סוכה שהס' במילה סוכה יש לה ד' דפנות, כ"ג דפחות, הה"א, שני דפנות ומשהו, פחות משלוש ולבוד. אבל הסמ"ך הוא אפשרות אחת, יש אופן של סוכה

של ק' ברכות, היא עצם המדרגה של סוכה שיש בידינו שהיא שורש הדין, מדגישים שהיא שורש הדין שסוכה צריכה להיות מגידולי קרקע, זו המדרגה התחתונה של "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל", אומרים חז"ל זה קאי על סוכת דוד הנופלת, זה המדרגה של סוכה שנופלת לארץ, ואז אנחנו בונים את הסוכה, מניחים סכך על גבי הסוכה, כלומר זה ה"קום בתולת ישראל הרחמן הוא יקים לנו את סוכת הנופלת". "קום" ו"סוכת דוד הנופלת", ההקמה הזו זהו גידולי מן הארץ, דבר שגדל מן הארץ הוא קם ועולה, זה גידולו מן הארץ, אבל אם הוא נשאר עדיין מחובר לקרקע אז עדיין מושרש בו עומק הנפילה שבקרקע. ולכן יש דין שיהיה תלוש מן הקרקע ואינו מחובר, הוא צריך להיות גידולי קרקע אבל שהוא מתנתק מן הקרקע, זה מדרגתו של "הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת".

אבל למעלה מכך, שמדרגה של סוכה שהיא מדרגת סוכתו של יוסף, "ופרוס עלינו סוכת שלומך", כידוע עד מאוד מכוח יוסף מתגלה המידה של 'שלום', ועל שם כן זה נקרא "ופרוס עלינו סוכת שלומך". "וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" שנאמר

מדאורייתא אין לנו חיוב לשבת כל שבעה ימים להדיה בסוכה, אדם יכול להיות גם מחוץ לסוכה, אבל אסור לו לקבוע סעודתו ושינה שהיא צריכה להיות בתוך הסוכה. אבל עיקר החיוב דאורייתא המצוה החיובית דאורייתא שאדם מחויב בה, לא הקיומית אלא החיובית שהוא מחויב בה הוא האכילה של כזית של ליל ראשון של יו"ט, היקש של דברי הגמרא ט"ו ט"ו, היקש למצה שחייבים לאכול בליל ט"ו דפסח חייבים לאכול בליל ט"ו דסוכות לאכול כזית או כביצה, אבל כהגדרה של חיוב האכילה לאכול בסוכה.

להבין עכשיו עמוק. מדין מדרגתו של דוד המלך שהסוכה היא באופן של גידולו מן הארץ, אז חייבים לאכול בסוכה לילה ראשון כזית ראשון, וחייבים לברך עליו "המוציא לחם מן הארץ". החיוב האכילה הזו זה הגדר של הסוכה. זה לא רק שיש חיוב אכילה, יש חיוב אגילה אז יש תקנה דרבנן של ברכה. אלא עומק הדבר מכוח מדרגתו של דוד המלך שהסוכה היא במדרגה של גידולו מן הארץ. גידולו מן הארץ אז הברכה שאנחנו מברכים בסוכה אוכלים לחם שהוא מן הארץ, וזה גופא מטבע הברכה "המוציא לחם מן הארץ".

באופן של סמ"ך, עגול, קרוב לעגול. יש סוכה באופן של מ"ם, ד' צדדים מרובע. זה האות ברית קודש שמצד האות עצמו אבל הוא באופן של יושב. אצבע צורה ישרה, אבל כשהוא אבר מת אז הוא מתעגל הוא באופן של עגול, והשורש של זה בעור שחופה על העטרה שורש הער-לה זה העור שחופה על העטרה, אז הוא יתגלה באופן של סוכה שיש לה היקף, זה נקרא מדרגת סוכתו, כח מדרגתו של יוסף "ופרוס עלינו סוכת שלומך".

מכוח ההארה של יוסף מאיר העומק של ההארה של סוכה, כך מבואר בגר"א, שכאשר נתקן מדרגת הערלה, 'רע' אותיות ערלה, מצד אותיות 'רע'. כאשר נתקן מדרגת הערלה אז היא הופכת להיות סוכה של עורו של לויתן. לויתן זה "הפעם ילוח אישי אלי". איפה ה"ילוח אישי אלי"? אות ברית קודש הוא משים שלום, שם יש את ה"ילוח אישי אלי", זה העור של עורו של לויתן. נתבונן ונבין.

כמו שהוזכר המדרגה התחתונה של סוכה היא המדרגה של דוד המלך, שהיא במדרגה של נופל לארץ, מדרגה שצריך להיות גידולו מן הארץ, זה הדין של סוכה. איי

התרגום הירושלמי כידוע. זה השפע של התורה, "בראשית בחוכמתו", נותן התורה דארייתא, חכמה נקפא דאורייתא, זה ברכה לפנייה, שהתורה מתחילה בברכה.

וכן התורה מסתיימת בברכה, הפרשה האחרונה בתורה שבה אנחנו נמצאים עכשיו היא "וזאת הברכה", תורה תחילתה ברכה וסופה ברכה. מה שתחילתה ברכה אבל זה ברכה מלעילא לתתא זה הק' ברכות שנשפע מלעילא לתתא. אבל הברכות שתיקן דוד המלך הם מתתא לעילא, היה מגפה בבחינת "עפר אתה ואל עפר תשוב" מדרגת נפילה לארץ, "סוכת דוד הנופלת", שזה מדרגה שחוזרת במדרגה של ארץ "עפר אתה ואל עפר תשוב", שם זה ברכה לאחריה, זה ברכה שכאה מתתא לעילא, זה הסוכה כמו שנתבאר במדרגתו של דוד המלך, עיקר הברכה שמתגלה בסוכה היא "המוציא לחם מן הארץ" בברכת הלחם לאחריה, אבל זה מדין ברכה שבאה מתתא לעילא, זו מדרגתו של דוד המלך של סוכה. ושם יש מציאות של טוב ורע ויש מציאות של חיים ומוות, זה מדרגה של עיבור כמו שנתבאר.

אבל כמו שהוזכר יסוד דברי

"המוציא לחם מן הארץ" זוהי ברכה שחלה על עצם מהות הסוכה שהסוכה היא גידולו מן הארץ ועיקר גידולו מן הארץ הוא "המוציא לחם מן הארץ", זה הברכה הראשונה שמברכים בסוכה, זה המהות של הסוכה מכוח מדרגתו של דוד.

בעומק יש ברכה בתחילה יש ברכה בסופה, כידוע עד מאוד, בכללות יש שני ברכות דאורייתא ברכה לפנייה וברכה לאחריה. ברכה לפנייה היא ברכות התורה, ברכה לאחריה היא ברכת המזון. ברכה לפנייה וברכה לאחריה. הגדרה ברורה מה ההבדל בין ברכה לפנייה לברכה לאחריה. ברכה לפנייה זה מעילא לתתא, "נותן התורה", שהקב"ה משפיע לנו זה הברכה לפנייה. ברכה לאחריה שהיא ברכת המזון זה אותו ברכה שאנחנו מברכים מה שעולה מלמטה ברכנו עליו המוציא לחם מן הארץ, אנחנו מברכים את השפע הבא מלמטה, זה נקרא ברכה לאחריה, שבא מלעילא לתתא זה נקרא ברכה לפנייה. מה שבא מתתא לעילא זה נקרא ברכה לאחריה.

מבואר בר' יצחק אייזיק חבר, התורה מתחילה מ"בראשית אלוקים", בראשית בחוכמתו כמו שאומר

"יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה", יש מציאות של יבשה, ושם הושרש הדין, מדגישים, שם הושרש הדין שצריך להיות דבר שגידולו מן הארץ, "ותראה היבשה" אז שייך שיהיה גידולו מן הארץ.

אבל ביום שני דמעשי בראשית כולו מלא מים, רק שיש רקיע שמבדיל בין מים עליונים למים תחתונים. הרקיע הנמצא אבל ממים תחתונים למים עליונים אז נמצא כולו בתוך המים. המדרגה הזו של סוכה מכוח מדרגתו של יוסף שהיא במדרגה של רקיע לא יתכן שיהיה בה יסוד של דין של גידולו מן הארץ, זה האור של סוכה במדרגה היותר גבוהה, זה מוזכר מפורש בהדיה בחז"ל, הדבר פשוט.

רקיע הוא סוכך על ראש כל הנבראים כאן בעולם, זה הסוכה שאנחנו נמצאים בה כל השנה כולה. הדין הרי כמו שהביא הרמ"א, שכאשר יוצאים מהסוכה אומרים "אזכה לישיב בסוכת עורו של לויתן", שתי לשונות בראשונים, האם "אזכה לישיב בסוכת עורו של לויתן לשנה הבאה", או ש"אזכה לישיב בסוכת עורו של לויתן". הנפק"מ כמובן "אזכה לישיב בסוכת עורו של לויתן" בפשטות קאי על סוכות בלשון

הגר"א מכוח מדרגה של יוסף זוהי מדרגה של עורו של לויתן שעתידי הקב"ה לעשות בו סוכה. מה שעכשיו יש לנו מדרגה של סוכה של דבר שגידולו מן הארץ כשר לסוכה ודבר שאינו גידולו מן הארץ פסול לסוכה, זה מדין של מדרגת הסוכה במדרגה של דוד. אבל כשיתקיים לעתיד יסתלק המדרגה של השנאה "ולא יכלו דברו לשלום", אלא יתגלה הסיפא של השישה סדרי משנה "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום", ועל איזה כלי זה נאמר, זה נאמר בפרטות על סוכה, דברי הגמרא הידועים בסוכה "ראויים כל ישראל לישיב בסוכה אחת", והכלי מחזיק ברכה זה הסוכה, היא הכלי שמחזיקה את הברכה, זה מדרגתו של יוסף כלי מחזיק ברכה סוכה, הסוכה הזו אין דין שתהא גידולו מן הארץ. הסוכה הזו היא במדרגה יותר גבוהה מגידולו מן הארץ, היא כבר במדרגת רקיע. "אור, מים, רקיע, ק' ברכות, מדרגתו של דוד מכוח מדרגתו של דוד כמו שנתבאר הוא מכוח ק' ברכות. אבל מדרגת הסוכה מכוח מדרגתו של יוסף היא במדרגה של רקיע, רקיע מחזיק בין מים עליונים למים תחתונים.

ביום שלישי דמעשי בראשית נאמר

נברא בו מחלוקת ונברא בו שלום. ברור ופשוט כל והיפוכו שורשו אחד. אז ביום שני למעשי בראשית נברא המחלוקת ונברא השלום. זה נקרא "ופרוס עלינו סוכת שלומך" ששייך למדרגתו של יוסף.

במצוות סוכה נאמר "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל", ידועים עד מאוד דברי הב"ח שבוודאי לכתחילה כאשר האדם יושב בליל יו"ט ראשון והוא אוכל כזית ראשון ראוי שהוא יכוון, ראוי/חייב באחרונים שיכוון את מה שנאמר בלשון הפסוק "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל".

בפרטות לפי זה למהלך הדברים שנתבאר, מדין סוכת דוד המלך שהיא סוכה של "נפלה בתולת ישראל" שהיא נופלת לארץ, שזה סוכה של דבר וגידולו מן הארץ, אז מדרגת הדעת היא בבחינת "לדעת בארץ דרכך". "לדעת בארץ דרכך" זה מדרגת הסוכה. אבל מכוח מדרגתו של יוסף "משים שלום" דבר והיפוכו "ולא יכלו דברו לשלום, וישנאו אותו" - מחלוקת, אבל מהצד השני מתגלה בו המציאות של שלום, דבר והיפוכו שמתגלה אצל יוסף. אז המדרגה של

"אזכה לישב בסוכת עורו של לויתן" בלי "לשנה הבאה, פירוש הדבר שזה לא שייך לחג הסוכות, זה מדרגה יסודית כללית לעומק של מה שהוזכר השתא. כי כח האבחנה של מדרגת סוכת יוסף "ופרוס עלינו סוכת שלומך", הסוכה הזו שורשה במדרגת רקיע, הסוכה הזו נמצאת כל השנה כולה, או כל השנה כולה נמצאים ברקיע של מעל ראשי החיות וכו', מעל הראשים נמצא מציאות הרקיע, זה הסוכה העליונה, בהדגשה זה הסוכה העליונה שבה אנחנו יושבים כל השנה כולה.

ברור ופשוט של דברי חז"ל כידוע "יום שני שנברא בו רקיע נברא בו מחלוקת". מבדיל בין מים עליונים למים תחתונים נעשה מציאות של מחלוקת. כבר הוזכר ביסוד דברי חז"ל שמצד אחד הרקיע הוא מבדיל בין מים למים, בין עליון לתחתון, לכן נברא בו גיהינום, נברא בו מחלוקת ביום שני. התחדש מציאות של פלוגתא. אבל בעומק רקיע אותיות עיקר, כי עיקר מצרפו, הוא מחבר את שניהם והופכם לאחד. מה בפשטות הרקיע בחיצוניות נראה דעת המבדלת, בפנימיות היא הופכת להיות דעת המחברת. ואם כן ביום שני זה יום מעשי בראשית בעומק

אומר רש"י מדוע אסור לילך בקומה זקופה, כי שכינה יורדת מלמעלה למטה, "כסא אשתרבוני אשתרבב", ומי שהולך בקומה זקופה אז הוא היפך תנועת השכינה שמתכופפת ויורדת למטה, לכן זה כאילו מסלק רגלי שכינה. לא רק כפשוטו שיש כאן גאווה. אלא בעומק תנועת הגאה הוא לעלות ותנועת השכינה היא לירד. זה כאילו מסלק רגלי שכינה, תנועה הפוכה.

סוכה, ענני כבוד, מתגלה ענני כבוד שיורד, "כסא אשתרבוני אשתרבב", כיסא הכבוד שיורד ההארה של סוכה היא מצרפת את מה שנמצא מעל לסוכה את השכנתיה למה שנמצא מתחת לסוכה, "לא ירדה שכינה למטה מעשרה", סוכה כשרה בי' טפחים לפחות.

על השורש של השכינה שנמצא על גבי הסוכה הסכך מצרף במה ששם שמיים שורה על הסוכה למי שנמצא תוך הסוכה. זה נקרא "ופרוס עלינו סוכת שלומך". כי מצד אחד הסכך הוא עומק נקודת ההבדלה, מבדיל בין מה שנמצא למטה למה שנמצא למעלה, "סכות לך מעבור תפילה", זה דעת המבדלת של מאידך מתגלה הדעת המחברת של

דעת המתגלה "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל", אז מתגלה מצד אחד דעת המבדלת שורש המחלוקת, ומצד שני מתגלה דעת המחברת למציאות הסוכה.

אז ברור. הרי סוכה על שם אקרי סוכה, יש בסוכה שני אבחנות, מצד אחד מבדלת ומצד שני מחברת. מצד המבדלת נאמר "סכות בענן לך מעבור תפילה", כמו שדורשת הרי הגמ' בברכות בנ"ט, מיום שנחרב בית המקדש אין גילוי לרקיע בטהרתה מפני העבים, מפני העננים שמסתירים את הרקיע, "סכות בענן לך מעבור תפילה" הסכך הופך להיות מחיצה המבדלת מלשון סכך מלשון מסיכה עגל מסכה סכך, זה שורש המחלוקת, הפלוגתא, המחיצה שמתגלית והדעת המבדלת.

אבל מאידך מתגלה שהסכך, כדברי הגמרא שהשמיים שורה על הסוכה, השכינה שורה על הסוכה, אז מתגלה שהסכך הוא הכוח המחבר. "מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה", כמו שהרי אומרת הגמ' בסוכה "כסא אשתרבוני אשתרבב", אז כמו שמבואר כמו שאומרת הגמ' שאסור לילך בקומה זקופה אומרת הגמ' בשבת אסור לילך בקומה זקופה,

אחת". סוכה אחת זה אותו סוכה שצופה בו מסוף העולם ועד סופו, זה הדעת המחברת שמחברת את כל העולם כולו, אור שברא הקב"ה ביום הראשון צופה בו מסוף העולם ועד סופו, זה "סוכת שלומך". זה הסוכה במדרגה של יוסף שמצרף את כולם יחד, ושם "עוד יוסף חי", הפך ממציאות של חיים ומוות, "אלה תולדות יעקב יוסף, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". איפה נאמר בגילוי "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", מי היה הסלקא דעתך שזה זרעו לא בחיים? יוסף, עליו נאמר "עוד יוסף חי", נסתלק ממנו מציאות של חיים ומוות, האבחנה של עור כפשוטו, ואז מתגלה מדרגת הרקיע.

ברור, המילה עור שהוזכרה השורש שלה זה 'רע', הו"ו בעור נכנס בתוכה כדברי חז"ל להפסיק את רוע בין רי"ש לעי"ן. אבל כשזה מתגלה ב'רקיע'. 'רקיע' זה אותיות רע-ק', הוא מתקן את הרע שבעור, הוא מתקן את הק' ברכן, שהוא השורש של דוד המלך שתיקן ק' ברכות לסלק מן המגיפה. השורש הזה נשפע מהרקיע, רקיע 'קרע' 'ע' (1) קר' ר' ק' ע' בשורש, זה מדרגת הרקיע שמתגלה בו התיקון של הרע, מה שנראה פלוגתא מחלוקת

הסוכה שהיא סוכה במדרגה של כח סכך המחבר, שם שמיים שורה על הסוכה.

הסכך, מחדד הגר"א, שעורו של לויתן שעתיד להיות הסכך דלעתיד לבוא. עוד פעם חוזרים ללשון דברי הגמ' בבבא בתרא, הד' מדרגות שהוזכרו, זכה נעשה לו סוכה, מדרגה התחתונה נעשה לו צלצל, מלשון צל. מדרגה התחתונה יותר נעשה ענק לגרורותיך, יורד למקום הגרון. למטה מכך נעשה לו קמיע, קושרו על ליבו, עוד יותר נמוך. "ואידך שאר מה עושה הקב"ה", הוא פורס אותו על ירושלים ואורו מבהיק מסוף העולם ועד סופו. אומר הגר"א, האור הזה שמבהיק מסוף העולם ועד סופו הוא אור שברא הקב"ה ביום ראשון וגנזו לצדיקים לעתיד לבוא. גנזו לצדיקים לעתיד לבוא, נאמרו כמה לשונות בדברי רבותינו, והיכן גנזו, לשון אחד כידוע לשון חז"ל, היכן גנזו, מביאים רבותינו גנזו בתורה. אבל בפרטות לעניינא דידן גנזו בסוכה, זה אור הגנוז לצדיקים לעתיד לבוא, אור שברא הקב"ה ביום ראשון צופה בו מסוף העולם ועד סופו והוא מחבר את כל העולם כולו. על המדרגה הזו של סוכה נאמר "ראויין כל ישראל לישב בסוכה

עשה סוכות" - זו המדרגה התחתונה שהיא מדרגה של עובר.

לשון אחרת, "קניתי איש את ה'" שנאמר בקין מכוח מה קנתה אותו, חוה, מכוח מה שהוא נעשה בקרבה, עובר נעשה ע"י אימו, מכוח כך יש כאן צד מסוים של קנין. אבל זו המדרגה הנמוכה ביחס באם לוולד שיש עובר שהאם סוככת על בניה.

אבל המדרגה העליונה יותר שסוככת על בניה לא רק בזמן שהקטן הוא במדרגה של עובר אז היא סוככת עליו שהוא נמצא בתוך מעי אימו. אלא גם בזמן גדלותו יותר של הוולד מאיר ההארה של סוכה, הארה של האם שסוככת על בניה ומתגלה בה מדרגה עליונה של סוכה.

שורש הדברים, כמו שהוזכר יש ארבע מדרגות, עור, מים, רקיע, ק' ברכות. הק' ברכות כמו שנתחדד הוא המדרגה התחתונה מבחינת סוכתו של דוד המלך תיקן מאה ברכות. הסוכה השניה יותר במדרגה של רקיע היא במדרגתו של יוסף, שלום ושנאה, "סוכת שלומך". המדרגה העליונה יותר של סוכות היא מדרגה של מים.

הרי נחלקו בגמ' בסוכה האם סוכות

דעת המבדלת מתגלה ברקיע שורש החיבור, סוכתו של יוסף, "ופרוס עלינו סוכת שלומך".

בעומק, המדרגה העליונה יותר של סוכה זה בבחינת האם הסוככת על בניה. האבחנה הפשוטה יותר שהאם מסוככת על בניה הוא כאשר העובר נמצא במעי אמו ששם היא סוככת על בניה, וזו המדרגה התחתונה של סוכה כמו שנתבאר. זו המדרגה של סוכה שנאמר אצל יעקב אבינו כאשר הוא נפרד מעשו, עשו הולך לדרכו שעירה ויעקב הולך לדרכו לארץ ישראל, "ויבן לו ולמקנהו עשה סוכות". כלומר הוא נפרד מעשו ואז מתגלה סוכה.

ברור הגדרת הדבר הוא, איפה הוא היה מחובר לעשו, "ויתרוצצו הבנים בקרבה" - שם היה החיבור של יעקב ועשו. אח עשו ליעקב במקום הרחם מתגלה הצירוף של יעקב ועשו, במקום העובר. וכשנפרד עשו מיעקב, עשו הולך לדרכו שעירה ויעקב הולך "ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות", כלומר זה סוכה במדרגה של עובר, סוכה במדרגה של בהמה. קטן במדרגה השפילה שלו כעובר הוא קרוב למדרגת בהמה, כך מפורש בדברי חז"ל, וזהו המדרגה "ולמקנהו

כולו למים". ביאור הדבר "כל העולם כולו למים", יש מדרגה שחוזר מיום שלישי ליום שני, שכיום שלישי כבד התגלה "ותראה היבשה", שזה השורש לדין גידולי קרקע מדין ארץ שהוזכר לעיל. ויום שני שהכל מלא מים אבל יש רקיע. אבל בעומק יותר "עתיד הקב"ה להחזיר את כל העולם כולו למים", זה המדרגה העליונה של מים שלמעלה מן הרקיע שאין כח של הדעת שמבדלת רקיע ודעת המחברת של הרקיע אלא כולו מלא מים. במדרגה הזו של סוכה ברור הדבר שלא יתכן שיהיה יסוד של דין שמה שאפשר לסכך בו הוא דבר שהוא גידולו מן הארץ, הוא אינו גידולו מן הארץ, כולו מים. קל וחומר אם במדרגה הקודמת שהוזכר ביחס ליוסף "יהי רקיע בתוך המים", אז לא שייך שיהי מציאות שיהיה דין שצריך שיהיה גידולו מן הארץ מן היבשה, קל וחומר במדרגה השלישית שעתיד להחזיר את כל העולם כולו למים, זו המדרגה של הסוכה "אד יעלה מן הארץ", עכשיו זה מן הארץ, אבל לעתיד לבוא יהיה כולו מלא מים. זה המדרגה העליונה.

המעין דמעין של הדברים האלה מתגלים כאשר עובר נמצא במעי אימו כידוע, עובר שנמצא במעי

כפשוטו, ר' אליעזר ור' עקיבא אם סוכות כפשוטו "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים", סוכות כפשוטו. או מדרגה של סוכה זכר לענני כבוד שבהם ישבו בני ישראל במדבר. על זה אומרת הגמ' מאן דאמר ענני כבוד איזה מקור הילפותא שלו שצריך דבר מגידולי קרקע. אומרת הגמ' "ואד יעלה מן הארץ", לצורך יצירת האדם "אד יעלה מן הארץ", זה המים הענני כבוד שהיו לבני ישראל במדבר הם היו במדרגה של מים כמפורש להדיא בדברי הגמרא שסוכה במדרגה אחת במדרגה העליונה יותר, לא סוכות כפשוטו אלא סוכה במדרגה של ענני כבוד היא סוכה של מדרגת מים, וכל מה שאנחנו מסככים זה מחמת מה שעולה מן הקרקע ששורשו במים. כלומר בלו יצויר לכאורה לפי זה בדברי הגמ' אם אדם ישם קרח על הסוכה לכאורה מבואר בגמרא שזה שורש הסיכוך. "ואד יעלה מן הארץ" לצורך יצירת האדם, זה שורש הסיכוך שמתגלה במדרגה של מים.

מצד האבחנה הזו שנתבונן ונבין עמוק, זה הגילוי שיהיה לעתיד לבוא, דברי חז"ל כידוע "שית אלפי שנים הווי עלמא וחד חרוב", "ועתיד הקב"ה להחזיר כולו את כל העולם

אז הוא כבר שייך למדרגות היותר עליונות, מצד המדרגה ההוא כמו שהוזכר 'עור' ו'נר', יורד למדרגה של מים. הוזכר בראשית הדברים היאור נקרא יאור מלשון "יהי אור". הנהר נקרא נהר מלשון "נהירו", נהירו זה מלשון נר. זה מדרגה של עור ויש מדרגה של מים. ממוצע בין אור למים זה נר, "נר מצוה ותורה אור". האור הוא גבוה יותר, מדרגת תורה, הנר מדרגה פחות יותר, "נר מצוה". הממוצע בין אור למים הוא נר. זה עומק דברי הגמרא בנדה הידועים, שעובר נמצא במעי אימו נר דלוק על ראשו. זה לא אור על ראשו אלא נר דלוק על ראשו. הנר שדלוק על ראשו הוא מכוח ההארה של מדרגה של מים, והמדרגה הבאה היא כבר אור, זה המקיף שמאיר. המדרגה הזו מקבל ממנה הארה פורתא, זה נקרא "נר דלוק על ראשו". זה מדין יאור - "יהי אור" אלא מכוח 'נהר' נהורא, שורש של נר, זה עומק "נר דלוק על ראשו" שמתגלה בעובר במעי אימו אחרי שהוא נמצא במדרגה של מים.

בכוח מדרגה של דוד נאמר מלעילא לתתא יחולו ברכות על ראשך. מתתא לעילא זה נקרא המבריך את הגפנים, הוא מבריך וממשיך את הדבר. ברכה לפניך ברכה לאחריה בראשית ברכה

אימו אז הוא נמצא במקום *** יש מה שהוא עטוף במי שפיר הוא עטוף כולו במציאות של מים. זה שתי מדרגות במדרגה של האם. במדרגה התחתונה הוא נמצא במדרגה של גוף של אימו, במדרגה הזו הוא באבחנה של עובר, ושם הוא במדרגה של 'רע-בעור'. 'עובר' כמו שהוזכר זה אותם אותיות 'בלע בן בעור', הוא בלוע בתוך אימו, זו המדרגה התחתונה שהוא במדרגה של עובר, שורש הערלה, שורש העור, שורש הק' ברכות שתיקן דוד המלך.

אבל במדרגה העליונה עובר נמצא במעי אימו מדין מה שהוא עטוף כולו במציאות של מים, מעין מה שעתיד הקב"ה להחזיר את כל העולם כולו למים. בשם אחר זה היינו אך, מדין מה שהוא עובר במעי אימו שהוא 'בעור', זה שורש המאן דאמר של עובר לאו ירך אימו, כי זה לא בטל לגמרי לאימו. שורש של רע, לשון רעי, דבר שעתיד לצאת לחוץ, זה עובר לאו ירך אימו. אבל למאן דאמר עובר ירך אימו השורש שלו במדרגה העליונה של עובר שהוא עטוף כולו במים, העור הזה נקרא עור הפנימי במדרגה של סוכה.

כשהעובר נמצא במדרגה של מים

הוא מוזג קיתון של מים לרבו, כלומר מביא לו מים מתתא לעילא. כאשר רבו שופך לו את המים, אז הוא שופך לו אותם מלעילא לתתא. ברור. יש רב יש תלמיד, תלמיד מביא מתתא לעילא לרבו, הרב כשהוא נותן לו את המים, אז לפני להיכנס מה צורת הדבר, כשהרב נותן לו את המים זה מלעילא לתתא.

מצד התפיסה הברורה כאן בדברי חז"ל שהוא מביא לרבו קיתון של מים, כלומר הוא מביא לו מים, יש כלים למים, קיתון של מים. אבל כשרבו שופך לו את המים, זה לא נמצא כבר בתוך מציאות הכלי. זה הגדרת רבו שופך לו מים.

בתפיסה התחתונה, מדגישים, כשנמצאים במדרגה שיש מים ויש יבשה, "יקוו מים אל מקום אחד ותראה היבשה", כאן מונח תפיסה שהמים צריכים מקום. אבל כשהכול מלא ממים אין תפיסה של מקום כלי למים. מתי נאמר יסוד הדין שירדו גשמים זה דומה למי שהביא קיתון של מים לרבו ורבו שופך לו על פניו, זה כשנמצאים עדיין במדרגת סוכה דידן. מדגישים שנמצאים במדרגת סוכה דידן, שהיא מדרגה של סוכה באופן של "תוצא הארץ", באופן

לפניה בוזאת הברכה, ברכה לאחריה ברכות התורה מלעילא לתתא זה "ברכות יחולו על ראשך", מתתא לעילא זה המבריך את הגפנים, זה המעשה מצוה "המוציא לחם מן הארץ" שייך מציאות של הברכה המשכה זה מתתא לעילא מכוח מדרגתו של דוד.

בכוח מדרגה של יוסף אז מתגלה מדרגת הרקיע על ראשי החיות. זה מדרגה ששייך לרקיע שעוטף למעלה על מדרגה של הראש. אבל מכוח המדרגה העליונה יותר שנתבאר עכשיו שזו מדרגת האם עובר במעי אימו בתפיסה העליונה של עובר במעי אימו, לא מדין העובר לאו ירך אימו אלא מדין העובר ירך אימו שזה המים שעוטפים אותו במעי אימו, האור הזה מאיר בו, מתנוצץ בו האור של המדרגה העליונה. והאופן של ה"נר דלוק על ראשו", המדרגה הזו זו מדרגה של סוכה שבצמח האדם נמצא כולו במדרגה של מים.

עומק דברי הגמ' הידועים "וירדו גשמים", משל למה הדבר דומה, אומרת הגמ', לעבד שמזג קיתון של מים לרבו ובא רבו ושופך לו קיתון על פניו. עומק הדברים יש כמה ביאורים, ביאור אחד ראשית: כאשר

מקווה, זה שורש של כלים. הדגשה של מקום, לא כלי כפשוטו.

אבל במדרגה העליונה של "זרקתי עליכם מים טהורים וטיהרתי אתכם", הקב"ה זורק ומטהר, כלומר זה השופך לו רבו קיתון על פניו מצד התיקון, "זרקתי עליכם מים טהורים". אם נמצאים במדרגה שנצרך כלי אז אם זורקים מים על הדבר אז זה שורש דקלקול. אבל כשנמצאים במדרגה של כולו מלא מים שזה המדרגה העליונה של עובר במעי אימו כמו שנתבאר, אז שם כאשר הקב"ה זורק את המים זה לא ההגדה של "ירדו גשמים סימן קללה הוא לו", זה סימן קללה למי שנמצא במדרגה של "יקוו המים אל מקום אחד ותיראה היבשה", שאז זה במדרגה של "ואד יעלה מן הארץ" לצורך יצירת האדם, ואז הקב"ה שופך לו קיתון מים על פניו שורש דקלקול. אבל במדרגה העליונה של כולו מלא מים הירידת גשמים באופן של סימן ברכה.

זה ברור לכל בר דעת, הרי עכשיו יש לנו חלוקה לשניים, יש הזכרת גשמים ויש שאילת גשמים. ההזכרה אנחנו מזכירים מיד אחרי סוכות. שאילת גשמים הגמ' בתענית מה שנהגינן כאן בארץ ישראל שאילת

שהסוכה כשרה לסכך בדבר שהוא גידולו מן הארץ, הק' ברכן שהוא במדרגה של 'ב-עור', הק' ברכות שהזוכר במדרגה של דוד המלך אז יש מציאות של כלי, זה עובר במעי אימו בתפיסה התחתונה של העובר שיש לו כלי שזה מעי אימו. מצד כך רבו שופך לו קיתון על פניו, נמצא שהוא סילק את הכלי ונשאר עור, נשאר המים לבד, שם המים לבד כלי כלים זה פגם, אין כלים. אבל מצד המדרגה העליונה של האם, מדגישים מצד המדרגה העליונה של האם, שאז כל העולם כולו עתיד לחזור למים. כל העולם כולו חוזר למים אז אין כאן "תיראה היבשה" שהיא הכלי למים זה רק "רבו שופך לו קיתון של מים" כלומר הוא מעלה אותו למדרגה של מים.

דוגמא בהירה ביום כיפור, יש לנו מדרגה של "מי מטהר אתכם הקב"ה אתכם, מה מקווה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל", מקווה כלומר יש דין הרי של מעין ויש דין של מקווה, מקווה שורשו "יקוו המים אל מקום אחד ותיראה היבשה", כלומר יש מציאות של מקום קיבול המים "יקוו מים אל מקום אחד", כמובן כלי מטלטל פסול, אבל "יקוו המים למקום אחד" זה ההגדרה של

שמה מתגלה המדרגה היותר עליונה, זה לא במדרגה של "יקוו המים אל מקום אחד ותיראה היבשה" שנצרך שהמים יהיו מקווים במקום אחד אבל זוחלים לא ראויים לטבילה, אלא זה במדרגה של מעין שמטהר בזוחלין, זה המדרגה העליונה של מדרגת הסוכה.

במדרגת המקווה צריך שיכנס כל גופו לתוך המים ואפילו חסר שיערה אחת אין רובו ככולו, יש דין שכולו בתוך המים. אבל במדרגה של המעיין "וזרקתי עליכם מים טהורים", אז הממוצע של זה זה "בא עליו הגל". אבל "וזרקתי עליכם מים טהורים" הזריקה כמו שמזים על מצורע וכדו' זה לא דין של כל גופו זה דין של זריקת מים. הזריקת מים האלה זו המדרגה של אותו עולם שאין כאן מציאות של עור וכלי, "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" זה עומק המדרגה הפנימית של מדרגת הסוכה.

כאשר זורקים את המים אז המים מתפזרים, זה טבע הדבר של זריקה, כל זריקה נקרא מלשון זר מלשון זורה לרוח, זו זריקה. הרי לכתחילה הדין של סוכה סכך שהוא מעובה באופן שאין הגשמים נכנסים לתוכו זה לא לכתחילה, לכתחילה צריך שייראו

גשמים בז' חשון. ברור לכל בר דעת שאם יש כאן חלוקה לשניים הזכרת גשמים ושאילת גשמים, מחלקים את ה"משיב הרוח ומוריד הגשם" ל"ותן טל ומטר", זה פלוגתא זה שורש של מחלוקת. כל דבר שרואים אותו שהוא בא בשלבים בזה אחר זה, ביאור הדבר שבעולם התחתון הוא בא בשלבים, בשורש העליון שלו הוא צריך לבוא בבת אחת. כשהוא בא בשבלים אז השלב הראשון של הזכרת גשמים מתחיל אחרי היו"ט, ואז השאילת גשמים כבר מגיע בחשון. אבל במדרגה העליונה ששניהם מגיעים בבת אחת, השורש השאילת גשמים לא רק הזכרת גשמים, אלא השורש השאילת גשמים "ותן טל ומטר לברכה" לא הסימן קללה אלא "ותן טל ומטר לברכה" הוא נמצא בסוכות עצמם. ושם הגדרת הדבר אין קלקול באופן של "עד שתסרח המקפה" שיתקלקל התבשיל, התקלקל התבשיל זה מחמת ששורש המאכלים עכשיו הם בשורש אכילה דקלקול, זה "נתקלקל המקפה", זה שורש שיש מציאות של כלים אז זה מקלקל את התבשיל. אבל במדרגה העליונה של סוכה שזה כולו מלא מים, שם שופך לו רבו קיתון זה "ותן טל ומטר לברכה",

של נרות.

נמצא שכמו שנתבאר שעובר במעיי אימו נר דלוק על ראשו בהקבלה לאותה הגדרה בדיוק נאמר שהדין לכתחילה של סוכה הוא שיהיו הכוכבים נראים מתוכו ויאירו לתוכו כי זה הארה של הנרות שמאיר בסוכה. זה ברור בהקבלה מה שחודד, מדרגת הסוכה היא לא רק לפי זה בדרגה של המים עצמו, אלא מתגלה בו המקיף של האור אבל לא מדין האור עצמו אלא מדין חלקי האור המתנוצצים בתוך הסוכה, זה "שיראו הכוכבים לתוכו" במדרגה של סוכה, מדרגה של סוכה של מים אבל יש בהם את הנר דלוק על ראשו שזה מדרגת הכוכבים.

המדרגה הזו של סוכה אם כן היא המדרגה השלישית מתתא לעילא, מדרגה של מים "אד יעלה מן הארץ" שורש של מציאות של מים. עכשיו זה "אד יעלה מן הארץ" כי יש פלוגתא של מים, "מים תחתונים בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא" אחרי שיש רקיע. אבל במדרגה השלישית של הסוכה שהיא כולו מלא מים. כולו מלא מים זו המדרגה של הסוכה השלישית.

המדרגה העליונה של הסוכה היא

הכוכבים בתוך הסוכה. מבואר להדיא בדברי רבותינו מהו הגדרת הדבר שהכוכבים נראים בתוך הסוכה, זה האור העליון שנתפזר ונעשה ממנו ניצוצות של גלגל החמה שהוא שורש כלל האור, את שורש המקבל של גלגל החמה שהוא הלבנה, יש את הניצוצות שמתפזרים מהארת גלגל החמה זה נקרא כוכבים. יראו הכוכבים לתוכו כלומר שיקבלו את הניצוצות של האור העליון. כבר הוזכר הרבה פעמים, מדרגת אור ומדרגת מים, נעשה מהאור מים. מה הממוצע בין אור למים, כבר הזכרנו שיש יחס לאור ונר, ואז נעשה מים, "נר דלוק על ראשו". בהקבלה לכך ממש, נר - חלקי אור, נר לאחד נר למאה, נרות מתחלים. אור הוא בעצם אחד. הערך שנברא בו האור "ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד". אור הוא אחד. המהות שלו זה צופה מסוף העולם ועד סופו הוא אחד. הנר יש פלוגתא בנרות, הדלקת נרות במקדש, הדלקת נרות בחנוכה, ז' נרות ח' נרות, אבל הכל זה במדרגה של התחלקויות. הכוכבים הם במדרגה של נרות ביחס לגלגל החמה שהוא אור. גלגל החמה עצמותו הוא אור והמציאות של הכוכבים הם חלקי האור הם במדרגה

אבל בעומק ברור הדבר שמה שהוא לומד בסוכה זה מחמת ששורש הסוכה היא מדרגה של תורה אור, זה נקרא ללמוד בסוכה. זה לא רק הדין הכללי של "תשבו כעין תדורו" כפשוטו. אלא בעומק מונח כאן היסוד הדין של הסוכה, שכשהוא לומד בסוכה אז הוא מגלה את השורש של הסוכה, הוא מגלה את העור של לויתן בע' שהפך להיות אור בא'. תורה אור. לא רק מדרגה של נר מצוה ותורה אור, לכוון לקיים מצוות ישיבת סוכה, מדגישים שזה מדין מצוה, אלא העומק הפנימי שמאיר ע"י שהוא לומד בסוכה אז הוא מאיר את האור של מדרגת האב שלמעלה מן האם שהוא במדרגה של אור, אב חייב ללמד את בנו תורה. הוא חייב ללמד את בנו תורה, כלומר מה שנעשה אצל האם במדרגה של הסוכה במדרגה של מים כמו שנתבאר, האב חייב להעלות אותו למדרגה של סוכה של מים למדרגה של סוכה של אב. קטן משעה שהוא אינו צריך לאימו הוא חייב לסוכה, ומי חייב לחנך אותו בסוכה? על פי שיטת רבותינו האם אינה מחויבת בכך, אלא מי שחייב זה האב חייב לחנך אותו. ודאי שהאם אינה ישנה בסוכה היא פטורה מן הסוכה אז היא

האור של הסוכה. סוכה כמו שהזכר דברי הגמ' בבבא בתרא סוכת עורו של לויתן. יש את המדרגה העליונה של סוכה מה עושה הקב"ה עמה עם אור של לויתן שנשאר, פורס אותו על ירושלים ואורו מבהיק מסוף העולם ועד סופו, כלומר זה ההבדל בין הניצוצות לאור שמבהיק מסוף העולם ועד סופו. הניצוצות זה כמו אותו גץ, גץ מתחת לפטיש לאחר מכן הוא נכבה. אבל האור שהוא אור אחד הוא מאיר מסוף העולם ועד סופו. זה האור במדרגה לא של אם אלא במדרגה של אב. כאשר האב הולך ויורד נעשה 'עב' מלשון 'עבים' עננים, זה השורש של הירידה מהאור למים מהאל"ף לעי"ן. אבל כאשר נתקן ע' וחוזר לאל"ף, העור חוזר לאור אז ה'עבים' חוזרים ל'אב', וזו המדרגה העליונה של מדרגת הסוכה.

מה שיש דין בסוכה אוכל בסוכה שותה בסוכה ישן בסוכה מטייל בסוכה, אבל לומד בסוכה כמו שאומרת הגמרא למגרס ולא לעיוני. אבל יש דין של לומד בסוכה, ודאי כפשוטו צריך לעשות כל מעשיו בסוכה זה "תשבו כעין תדורו", אז גם מטייל בסוכה, והכל הוא עושה בסוכה.

ובועטים בה וכו'. מה עומק הדבר, לא שהקב"ה בעלמא מקדיר עליהם חמה, זה דבר חיצוני כהיכי תמצוי שלא לתת להם שכר. אלא הקב"ה מגלה להם את עומק הסוכה שמתגלה לעתיד לבוא בהדגשה.

לעתיד לבוא שבאים אומות העולם לתבוע שכר אז הקב"ה נותן להם סוכה לא במדרגה של עלמא דידן, אלא סוכה במדרגה דלעתיד לבוא שזה עומק מקדיר עליהם חמה כבימי תמוז, ובעומק ובשורש מוציא חמה מנרתיקה, אז שמתגלה במים שפך לו קיתון על פניו, מים בלא כלי, אז מתגלה אור בלא כלי אור בלא נרתיק. זה השורש של חמה בימי תמוז שהיא הניצוץ של ה"עתיד הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה". והעומק שמתגלה בסוכה דלעתיד לבוא, שהסוכה דלעתיד לבוא היא במדרגה של אור. הסוכה הזו היא סוכת עורו של לויתן, אבל לא עורו של לויתן בע' אלא אורו של לויתן בא', אורו מבהיק מסוף העולם ועד סופו. זו המדרגה העליונה של מדרגת הסוכה. אלה הם ד' המדרגות של סוכה, קנ"ו, מדרגה של רקיע, מדרגה של אם ומדרגה של אם מתתא לעילא, אלו הם ד' מדרגות הסוכה כפי שנתחדד.

לא מחויבת לכאורה על החינוך של סוכה, אפילו המצוות שהיא חייבת לחנך לפי השיטות שנשים חייבות במצוות חינוך זה במצוות שהאישה חייבת, אומרת הגמרא היא לא חייבת ללמוד היא לא חייבת ללמד, אז אם היא לא חייבת לקיים היא לא חייבת בחינוך של אותו מצוה. מתי היא חייבת, כשהיא חייבת בעצמה היא חייבת בחינוכו שלו.

לפי זה עומק ההגדרה שכתוב בגמרא שקטן שאינו צריך לאימו אז אביו מחנכו לישן בסוכה, הגדרת הדבר הוא מעלה אותו ממדרגת האם למדרגת האב. לכן כשהוא אינו צריך לאימו, כלומר הוא מתעלה ממדרגת אימו אז הוא עולה למדרגה של אב. זה עומק הארה של אביו שמלמד אותו לישון בסוכה.

אבל יתר על כן לא רק לישון בסוכה, אלא יתר על כן ללמוד בסוכה שזה השורש של המדרגה של סוכה שהיא במדרגה של תורה אור. זה עומק דברי הגמ' הידועים עד מאוד בריש עבודה זרה שלעתיד לבוא הקב"ה עושה דין, באים אומות העולם לתבוע את שכרם, אומר להם הקב"ה מצוה קלה יש לי וסוכה שמה מקדיר עליהם חמה כתקופת תמוז

צילתה מרובה מחמתה. אבל בעומק סוכה דלעתיד לבוא שאורו מבהיק מסוף העולם ועד סופו, אז אם הסכך עצמו מבהיק אז ברור שלא שייך שיהיה דין של סוכה שתהא צילתה מרובה מחמתו. על איזה דין נאמר צילתה מרובה מחמתה, ב"לא זכה נעשה לו צלצל", צל-צל, אצלו זה המדרגה של סוכה, שהיא ביסוד של צד. אבל ב'זכה' שמאיר בו המדרגה העליונה של הסוכה שהיא שורש האור העליון, שמה זה לא סוכה שצילתה מרובה מחמתה.

ובעומק להבין עמוק. צילתה, כל צל נקרא צל מלשון צלי, מלשון תפילה, "שלקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי, בצלותי ובבעותי", זה נקרא 'צלי' - צל, כלומר כל מי שנמצא בצל הוא מתפלל לאור, כמו שמים תחתונים בוכים בעינין למהוי קמי מלכא, אותו דבר אור וצל מי שנמצא בצל הוא צלי הוא מתפלל להגיע למציאות של אור.

מצד מדרגה סוכה של מים, לומדים מ"ואד יעלה מן הארץ" מי שאין מכיר בטובתן של גשמים להתפלל עליהם כדברי רש"י הידועים, אז בסוכה מונח האופן של הצלי, לכן מבקשים בחג הסוכות על המים. זה נקרא מדין

אם כן שלימות ההארה העליונה של מדרגת הסוכה היא המדרגה ששייכת למדרגה של האב, מדרגה של אב.

שבעה רועים נמצאים בסוכה באים לסוכה, יש לנו את הג' אבות משה אהרן, הממוצע בין האבות לבנים זה יוסף ודוד המלך.

אז בפשטות הם מגיעים מדין שבעה רועין, שבעה אושפיזין מדין שבעה רועין. אבל בעומק יש לנו כאן ג' אבות, אז מונח שיש הארה של ג' אבות שמאירים בסוכה שמאירים את ההארה של האב, "זכור אב נמשך אחריו כמים". ולמעלה מכך "הציץ עליו בעל הבירה". ולמעלה מכך מדרגתו של אברהם אבינו "מי העיר ממזרח צדק". "העיר ממזרח צדק" שזה שורש הארת החמה.

אבל יתר על כן המדרגה העליונה של סוכה, אור דסוכה עולה בגימטרייה רצ"ח זה הצוהר עם האותיות, זה המדרגה של סוכה "צוהר תעשה לתיבה". צוהר תעשה לתיבה שמאיר האור מכוח מדרגת האבות כמו שנתבאר, אבל לא רק מדרגה של "מי העיר ממזרח צדק" אלא מדרגה של צהרים. כבר הוזכר ברור ופשוט, עכשיו דין סוכה שתהא

את התפילה שיהיה כאן חמתה מרובה מצילתה, ודלא כאומות העולם שמבעטין ויוצאים אלא זה עומק בקשת התפילה, מי שתובע תמיד שיהיה חמתה מרובה מצלתה אז ודאי שכשיגע חמתה מרובה מצילתה הוא לא יהיה מבעט ויוצא. הפוך בדיוק.

כשנמצאים עובר במעי אימו אז הוא לא רואה את האור, הוא כולו נמצא בצל, נעלם, שבפנימיות רק הארה של נר שזה השורש 'דצילה' כמו שנתבאר. אבל כשעולים למעלה מכך למדרגת האור העליון למדרגה של שורש הדבר של "ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור", זה מדרגת חג הסוכות "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל", מאיר הארה בפנימיות של יום הסוכות שנקרא "יום הראשון" "ולקחתם לכם ביום הראשון", נאמר ביחס לארבעת המינים אבל זה מוגדר שסוכות מתחיל במדרגה שנקראת ראשון. חז"ל דורשים כידוע "ראשון לחשבון עוונות". בעומק ראשון לחשבון עוונות בדברי רבותינו הידועים שטרודים בארבעת הימים בין יום כיפור לסוכות אין שהות לעשות עוון.

הצל שאנחנו יושבים, מדין המים - צלי - מתפללים על המים בחג הסוכות.

אבל מהמדרגה העליונה יותר של הסוכה שהסוכה היא במדרגה של אור והמאיר לאדם נר דלוק על ראשו דעובר במעי אימו, והמאיר לו הארה שהכוכבים נראים בתוכו ומאירים לו הניצוצות הללו שהם במדרגה של נר דלוק על ראשו. אבל עדיין זה צל שמסתיר את מציאות האור, אז מתגלה בעומק החג הסוכות בצילתה מרובה מחמתה שזה דין של סוכה מתגלה ה"צלותי ובעותי" שהוא מבקש, הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת" עד המדרגה העליונה "כשם שזכיתי לישב בסוכה זו כך אזכה לישב בסוכת עורו של לויתן". זה מה שאנחנו יושבים בצילת דמהמנותא, משם נובעת התפילה שאזכה לישב בסוכת עורו של לויתן.

סוכת עורו של לויתן זה לא שכשיוצאים מן הסוכה מבקשים ששנה הבאה יזכו לישב בסוכת עורו של לויתן, אלא כשיושבים בסוכה כשיושבים בצילת דמהמנותא כשיושבים בצילתה מרובה מחמתה זה טובע במעמקי הנפש את ה'צלי'

אור פניו, פה היה במדרגה של ראשו שמאיר עליו אור הסוכה של האור דלעתיד לבוא כל השנה כולה. משה הוא מבני לוי, זה הסעודה דלויתן דלעתיד לבוא שמאירה אצל משה.

והעומק הפנימי שמתגלה בחג הסוכות, להבין עמוק, ארבעת המינים לולב אתרוג הדס וערבה, ישנם שני אבחנות יסודיות, כבר דובר הרבה, מצד אחד ישנה אבחנה שהאתרוג גבוה מכולם, יש בו עם וריח. מצד שני יש אבחנה של לולב שהוא גבוה מכולם מצד קומתו דמתה לתמר, ועל זה אנחנו מברכים את הברכה "על נטילת לולב" שהוא העיקר כמו שהזכירו כבר הראשונים.

ישנה אבחנה שהלולב מצטרף עם הערבה. בדרך רמז בגימטרייה לולב וערבה בגימטרייה של משה. כלומר, מדרגתו של משה רבנו שזה הפנימיות של הסוכה שהוא במדרגה של "זכרו תורת משה עבדי", משה קיבל תורה מסיני, תורה אור. אז הוא מגלה סוכה במדרגה של אור. זו המדרגה העליונה. "מלמד תורה לכל ישראל, בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים", ומי שהיה איתם מיציאת מצרים כל הארבעים שנה לערך זה

אבל העומק של דברי חז"ל הוא כך, "ראשון לחשבון עוונות", כלומר אנחנו מעלים את זה מהמדרגה של "סוכת דוד הנופלת" שזה מקום של חשבון עוונות עד המדרגה של "היום הראשון" במדרגה העליונה של "ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור, ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד". בסוכה מאיר ההארה של היום הראשון אור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועוד סופו, גנזו, והיכן גנזו, כמו שהוזכר, גנזו בסוכה. ועל זה עומק ה'צלי' על זה עומק התפילה שהאדם תובע לצאת ממדרגת הצל ולחזור למדרגת האור, הוא תובע לחזור למדרגת האור של היום ראשון אבל לפני המציאות הגניזה. "צפה הקב"ה במעשיהם של רשעים ולכן גנזו", זה "ולקחתם לכם ביום הראשון ראשון לחשבון עוונות", זה שורש מעשיהם של רשעים. אבל כשחוזרים ליום הראשון עצמו בעצם אז חוזר ומאיר המדרגה של שורש האור שממלא את כל העולם כולו.

עם זה נבין את העומק, זה בעצם המדרגה שכבר הוזכר הרבה "בהילו נרו עלי ראשי", נר דלוק על ראשו. אבל מדרגתו של משה רבנו שהוא במדרגה של "קרן אור פניו" מכוח אור השכינה שהייתה על גביו אז קרן

צריך לומר "אמרתי אעלה בתמר", כידוע מה שאומרים רבותינו ראשי תיבות 'אתרוג' 'ערבה' לולב הדס - אעלה בתמר. מכוח מה שהלולב עולה למעלה אז הוא מעלה את כולם זה "אעלה בתמר" דייקא, מתגלה האבחנה העמוקה של כפות תמרים שמצטרפים עם הערבה. הרי תמר שיש בו טעם ואין בו ריח זה ההגדרה של לולב. אבל לולב הרי אנחנו לא נוטלים את התמרים שבדבר, נוטלים את הכפות שבדבר. זה שני מדרגות בלולב. המדרגה האחרונה שבלולב זה מדרגת תמרים, המדרגה העליונה שבלולב הוא מדרגת הכף - הכפות תמרים. כלומר הכפות תמרים זה הכף כ' פ' שהוא הגימטרייה של הק' ברכן שהוא מתגלה במדרגת הערבה שיש בו אותיות של הרע, הוא שייך למדרגת דוד ק' ברכן לתתא. אבל שמצטרפים את הערבה והלולב 'על' - ר"ת ערבה לולב גימטרייה ק'. אז נעשה מהק' ברכן עד המדרגה העליונה שהיא במדרגת האור שבסוכה כמו שנתבאר, זו המדרגה 'גלגל חמה מאיר בסוכה' מוציא הקב"ה חמה מנרתיקה ביסוד הגלגל, זה ההארה של מדרגת הלולב. עיקר המילה לולב עצמה זה ה'לול' שבלולב. ה'לול' שבגימטרייה גלגל

ומשה רבנו, הוא גילה אצלם את המדרגה של הסוכה מכוח אהרן אז היה סוכה מדין ענני כבוד. אבל מכוח מדרגתו של משה הרי במות אהרן נסתלקו העננים וחזרו בזכות משה. ברור לכל בר דעת שהעננים שהיו בזכות אהרן והעננים שחזרו בזכות משה הם לא אותם עננים. העננים שהיו בזכות אהרן הם במדרגות התחתונות שהוזכרו קודם לכן, היה מים בזכות מרים ועננים בזכות אהרן. אבל בזכות משה היה מן שנתפשט מן הזיו העליון כמו שכבר הוזכר ביסוד דברי הרמב"ן. אז כשחוזרים העננים מכוח משה רבנו אז העננים במדרגה של אור. כשאנחנו יושבים בסוכה זכר לענני כבוד, המדרגה התחתונה שאנחנו יושבים זה בענני כבוד שהיו מכוח אהרן, זו המדרגה של אהרן של "אוהב שלום ורודף שלום, סוכת שלומך" כמו שנתבאר.

אבל כשמאיר האור הפנימי יותר כשמת משה נמנעו הענני כבוד, נסתלק המדרגה של ה'צל-צל' שזה בגימטרייה עמלק ואז בא הכנעני שהוא עמלק להילחם בישראל כי נסתלקו העננים, אבל הם חוזרים מכוח משה רבנו, אז המדרגה של סוכה במדרגה של אור, מצד כך הלולב מצטרף ביחד עם הערבה.

על כנפי השכינה, הוא עולה למעלה מכך, הוא עולה למדרגה שעולם כולו גנוז ונמצא בתוך הארת האור אינסוף שזו שלמות הארת הסוכה לעתיד לבוא. "עתיד הקב"ה להחזיר את כל העולם כולו למים", אבל זה לא תכלית הבריאה, אחרי שהוא יחזיר את הכל למים הוא יחזיר אותו לאור מסוף העולם ועד סופו. בתחילה הוא מחזיר את העולם כולו למים, אבל זה העולם כולו למים, לאחר מכן הוא חוזר כולו לאור מסוף העולם ועד סופו, אבל לאחר מכן הוא חוזר למעלה מכך למדרגה של העולם שלמעלה מן העולם שנמצא למעלה מן הכל. זה בעומק המדרגה של עולם - העלם ע' ל' מ' שורש, הערבה, לולב, והכל עולה למעלה ממדרגה של הדבר, זה מעלה את הכל ללמעלה, למעלה מן המ"ם של המים, זה השורש של המדרגה של העולם במדרגה העליונה שכולו מלא ממדרגת אור אינסוף, כל הבריאה כולו נכללת בו יתברך שמו, וזו היא שלמות מדרגת הארת הסוכה. אור אין סוף מאיר מלגו ומלבר חובק ומאיר את כולו, זה אור שצדיקים ישמחו שיתגלה לעתיד לבוא, אור שאין לו סוף, שלימות מדרגה.

מאיר מכוח הלולב הארה של עתיד הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה אז מתגלה הגלגל חמה באופן השלם שלו, מתגלה המדרגה של הסוכה שהיא במדרגה של אור ואז היא מעלה את כל הד' מדרגות ללמעלה מטעם ולמעלה מריח, זה הכ' המתהפכת כבר הוזכר הרבה, כ' הפך, וזה הכ"ף שמהפכת ומחברת מהמדרגה התחתונה של הערבה עד המדרגה העליונה של הלולב "אעלה בתמר דמתה לתמר", היא מעלה את הכל למדרגה שכולו מציאות של אור כפי שהוא מצטייר בנקודת השורש של, זה שלימות ההארה של מדרגת הסוכה.

אבל יתר על כן (לעתיד לבוא) אור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, אלא עיקר מדרגת הסוכה מה שהאדם נכלל באור שאין לו סוף שזה שלמות הארת הסוכה, הוא בטל, הוא למעלה מהק' ברכן הוא למעלה מהרקיע, הוא למעלה מהמים ולמעלה מהאור שנאמר בו "ויהי אור", אלא אור שהיה בו כבר, כמו שאומרים חז"ל, שזה אור שאין לו סוף, שזה עיקר מדרגת הסוכה דלעתיד לבוא שאדם נמצא בתוך הסוכה, לא "יחביאנו בצל כנפיו תחת כנפי השכינה", אלא